

Дизайнът – накъде, докога или как?

Автор: Йордан Дойчинов

The design – where, when and how? : The paper approaches the consequences of the high dynamics in the development of the contemporary techniques and technologies for construction that concern the design process. Observed is the influence of the supplied simulations, libraries with modules or templates in the process of creation of technical, ergonomic and art solutions.

Key words: Design theory, Design conceptions

ВЪВЕДЕНИЕ

Промишлената революция в края на XVIII и началото на XIX век води до замяна на занаятчийството със сериен начин на производство. Предпоставките за това са много, но същественото за настоящата разработка е, че масовата продукция, която се бълва от фабриките в огромни количества, на ниска цена, „задушават“ стария начин на проектиране и производство.

Според изкуствоведите, през този период се поставят и първите проблеми на връзката между индустрията и художественото творчество. Това на практика е зараждането на новата форма проектна култура – **дизайна**.

След по-малко от 150 години, в началото на XXI век, отново серийният начин на производство, но този път на дизайн-услуги, ни кара сериозно да преосмислим философията на художественото проектиране и да се пренастроим към новите реалности.

Потребителски ориентираните системи на практика снижават изискванията към нивото на компетентност на потребителите им. Дизайнерската професия се възприема едва ли не в достъпно хоби. Профанизирането на целия творчески процес, и свеждането му до подбор на готови решения, разклаща сериозно основите, върху които е градена в продължение на години теорията и практиката на дизайна.

Целта на настоящата разработка е да разгледа основните процеси и фактори, променящи отношението към **техническите, художествените** или **ергономичните** решения.

ДИЗАЙНЪТ – НАКЪДЕ, ДОКОГА ИЛИ КАК?

Докато началото на XIX век технологиите на производство оказват силно влияние върху занаятчийството и под въздействието на серийния начин на производство го трансформират в дизайн, в началото на XIX век технологиите на проектиране и презентация оказват също толкова силно влияние върху дизайна и го тласкат към нова метаморфоза (фиг. 1)

Фиг. 1.

Съвременното пандемично развитие на компютърната техника и софтуер в посока визуализация и презентация, в комбинация с предлагането на готови решения на модули или темплейти, поставя сериозно предизвикателство пред дизайна, във вида в който съществува в момента. Проблемите, които винаги са стояли в процеса на търсене на **технически, художествени и ергономични** решения, вече добиват нови измерения.

1. Техническо решение

Специализираният софтуер, който се използва в момента е дотолкова потребителски ориентиран, че човек с основна компютърна грамотност, с лекота може да създаде уеб сайтове, мултимедийни презентации, да визуализира графични проекти или 3D изображения на различни обекти.

Безспорен факт е, че компютърът е само един инструмент, но съвременните системи разполагат с огромно количество изчислителна мощ, която, съчетана с необходимия софтуер, и подходящи библиотеки с данни, до голяма степен изравнява възможностите на потребителите да стигнат до необходимото **техническо решение**.

2. Художествено решение

На практика без него не можем да говорим за дизайн. Генерирането на стойностни художествени решения изисква освен талант и сериозна професионална подготовка. Умението да се борави с цвят, познанията за формообразуване, композиция, орнаменти и стилове са част от задължителната подготовка при обучение на дизайнери. Спецификата на творческия процес е такава, че дори за човек, който е завършил успешно целия курс на обучение, не може да се даде гаранция, че ще се справя удачно с решението на задачи от подобно естество.

От гледна точка на художественото решение, съвременното развитие на методите и средствата на проектиране и производство ни изправят пред два основни проблема:

- **Първият — кратките срокове, в които се появяват нови материали и тенденции не позволяват „естетическото усвояване” на използваните продукти.**

На практика естетическият аспект на проблема за високата динамика на навлизане на нови материали и технологии е формулиран още през XIX век от Готфрид Земпер (Gottfried Semper) [2].

Фактите обаче сочат, че това не притеснява никого. Напротив – всеки се впуска в търсене на нещо авангардно, което да бъде предложено спешно на пазара и после веднага да започне целия процес наново. В резултат на това, понякога се налагат като модерни решения, влизащи в открит конфликт с познатите ни критерии за естетика. В целия информационен хаос, който съществува, те бързо биват заменени с нови преходни стойности.

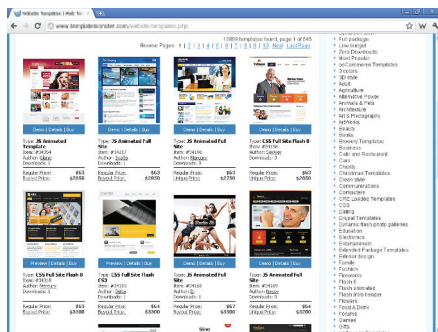
На практика се зараждат процеси на подмяна, разширяване, успоредно съществуване или унищожаване на съществуващите естетически норми и ценности.

Тревожното е, че всички тези процеси протичат в условията на силен информационен шум и качествените, стойностните послания отшумяват изгубени, нечути или неразбрани от адресатите.

- **Вторият — предлагането на темплейти и различни типове готови решения.**

Борбата за място на пазара и привличане на клиенти изведе големите производители до позицията да предлагат на крайните потребители или разработчици готови, професионално направени масови „дизайнерски” решения, покриващи все по-широка гама от готови продукти. Приличните естетически

показатели, в комбинация с ниска цена (или в някои случаи напълно безплатно) и силно късените срокове за изработка, на практика се превръщат в сериозна алтернатива на по-скъпият и времеемък процес на индивидуално дизайнерско проектиране.

Фиг. 2. Сайт, предлагащ темплейти за уеб-сайтове

В подкрепа на гореказаното могат да бъдат приведени резултатите от Google. При търсене на точната фраза "website templates" излизат около **19,000,000 (деветнадесет милиона !!!)** резултата , а при "corporate vision template" - около **5,800 (пет хиляди и осемстотин)** резултата.

Все по-често създаването на сайт или визия за корпоративна идентичност започва да се свежда до подбор на подходящ темплейт и евентуалната му козметична промяна.

Фиг. 3. Темплейти, предлагащи визия за корпоративна идентичност.

С риск да прозвучи апокалиптично може да се каже, че бумът в предлагането на серийно разработени готови проекти на практика стартира процеса на унищожаване на дизайна във вида, в който го познаваме.

3. Ергономично решение.

При ергономичните решения отново се забелязва силната намеса на външни фактори като готови ергономични схеми, предписания и стандарти, които в огромна част от случаите започват да обезсмислят провеждането на ергономично изследване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Факт е, че масовото производство на промишлени изделия на практика е унищожило занаятчийството и е дало поле на развитие на дизайна.

Екзистенциалният въпрос, който стои в момента пред дизайна е: Дали ще успее да се трансформира и да отвърне на новите предизвикателства, които му се предлагат или ще се размие във времето, като своя предшественик занаятчийството, но в този случай, по ирония на съдбата, задушен от серийното производство на дизайн услуги и проекти?

Очевидно е, че дизайнът не може да продължи да съществува вечно във вида в който е в момента. Самият той оказва силно влияние и променя условията в които съществува.

Осъзнаването на тези проблеми, породени от протичащи в момента глобални процеси ще ни позволи да реагираме адекватно както в теорията и практиката на дизайна, така и при обучението на бъдещите специалисти в тази област.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Ковешникова, Н. А. Дизайн: История и теория. Москва, 2009, 244 с.
- [2] Михайлов, С. М. История дизайна. Том 1. Москва, 2002, 270с.
- [3] Овсяников, М. История на естетическата мисъл. София, 1982, 488с.
- [4] Bürdek, E. Design. History, theory and practice of product design. Basel, 2005, 484 с.
- [5] <http://www.templatemonster.com/category/flash-site/>
- [6] http://www.templateknowledgebase.com/pre-sale_questions/about_web_design_templates/article16.html
- [7] http://templates.entheosweb.com/template_number/20933.asp
- [8] http://templates.entheosweb.com/template_number/34177.asp

За контакти:

Гл. ас. д-р инж.-диз. Йордан Дойчинов, Катедра “Промислен дизайн”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 082-888 845, мобилен тел.: 088.727 3040, e-mail: jdoichinov@abv.bg

Докладът е рецензиран.